

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL

LEI 2,60 ANUAL

Abonamentele se fac numai pe un an.

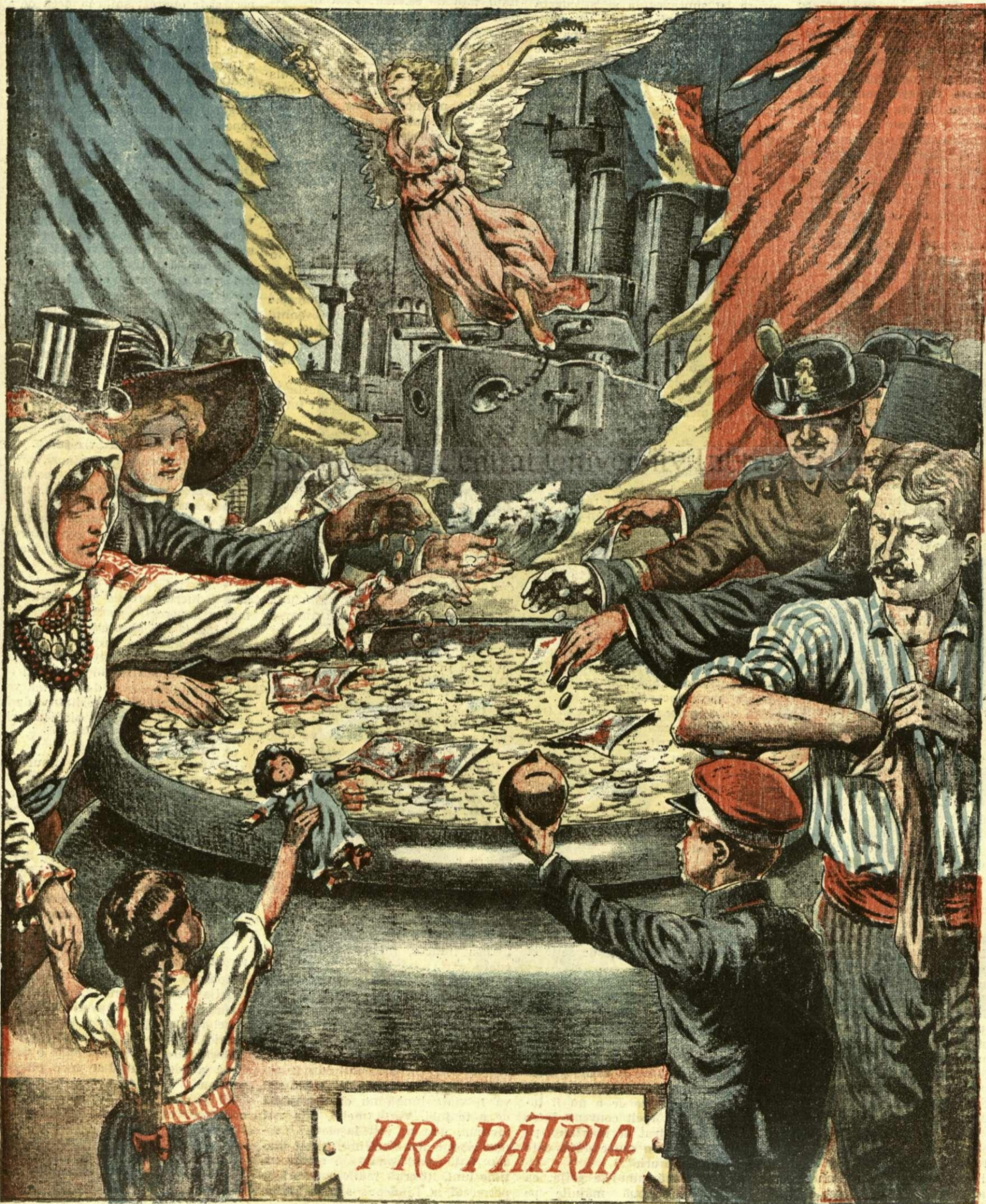
COLABORATORII ACESTUI NUMAR:

Mestugean, Corneliu Moldovanu, D. Iov, Ludovic Daș, Victor Anestin, Victor Eftimiu, Leonin Piescu, I. C. Aslan, Corneliu Scurtu, Miluța Smion, etc.

ANUNCIURI

Linia pe pagina 7 și 8

—BANI 20—

Subscripția pentru Flota Națională de război

SENIORUL DIN HALLEBORG

NOVELA DE ALFRED VON HEDENSTYERNA

— Tradusă cu autorizația autorului de H. HEINECKE —

— Urmare —

Ajunși sus la scară, amândoi se opriră și se înfășură spre a admira pregătirile serbării și a mulțumilor care se găseau acolo în număr destul de mare, așa cum fusese și în seara cununiei lor.

Amelia își ridică vălul, și Gosta făcu o mișcare de surpriză.

Așa dar, doctorul se înșelase; se făcuse o mare schimbare, Amelia nu mai era ființa în pericol de moarte, care-l părăsise acum șasesprezece luni.

Foarte stăută și încă slăbuță, foarte emoționată și puțin cam obosită de marea drumă, Amelia era în adevăr fermecătoare și costumul ei de călătorie o prindea de minune.

În ochii ei străluciri era o expresie de nevinovăție adorabilă. Era în adevăr demnă a fi castelana de Halleborg, această femeie atât de frumoasă și grațioasă, ea care revenea nu numai din țara Soarelui, dar oareși cum și din regatul morții.

Gosta se aplecă pe mâna ei, șoptind câteva cuvinte neînțelese. S-o înbrățișe, cum făcuse în ziua plecării, atunci când cedase unui sentiment de milă și se păru cu neputință, căci avea conștiință, că delicateta Ameliei s'ar jigni de un sărut, care nu ar fi dovada unei iubiri adevărate, unui amor real.

De altfel Amelia fu copleșită de dovezi sincere de afecțiune de acest soi, de tată, frați și surori, cari toți o înconjurară cu exclamații de bucurie și laudă. Când trecură în jurul ei, Gosta făcu o mișcare de a se desprinde de brațul ei ca să-și poată lua soția în brațe, până la primul etaj, ea însă îl opri zicându-i: „Nu, îți mulțumesc!” și urcă repede cu el, apăsându-și brațul foarte ușor de al lui!

După aceea, tânărul castelan și marea se retraseră pentru a-și repara dezordinea toaletelor lor. Amândoi reparară imediat, și Amelia se arătă foarte dispusă a ocupa locul de onoare pe care îl pregătise soră-sa. Atunci bucuria fraților și surorilor izbucni din nou și șambelanul cu ochii înălțurați repetă la orî ce moment: „Este ceva minunat, minunat!”

Gosta își zicea și el încet: „S-o fi vindecat oare Amelia, și avea să fie silit să trăiască alături o ființă frumoasă și sănătoasă care îl purta nu numai fără a-i fi în adevăr soție?”

În timpul mesei, d-na Silverspant povesti până la ce punct, fuseseră surprinși toți doctorii de schimbarea survenită în starea ființei sale. Unii ziceau: că e tu desigur vindecată, alții și era cea mai mare parte de această părere, nu credeau cu toate acestea decât într-o îmbunătățire momentanee, și gândeau că germentul bolii, slăbit câteva timp va reîncepe a se desvolta îndată ce tânărul femeie s'ar găsi din nou expusă unei climat riguroase a Nordului. „Va trebui să plece cum va veni iară, propuse Gosta; dar fu imediat întrerupt printr'un „Nici odată!” pe care Amelia îl adresă cu un ton scurt și detonnant.

„Nici odată!” se întrebă el, pentru ce acest timp odată?”

Repulsivitatea adăugată pe care i-o inspira și lui compunerea de a trăi sub același acoperământ cu ea, această repugnare o împiedică care și ea și era ea hotărâtă să moară mai bine decât să vadă acest chin prelungindu-se.

El se uită la ea lung. Nici odată, serbările din Halleborg nu fuseseră prezidate de o castelană mai frumoasă și mai elegantă, și această femeie de o frumusețe atât de miș-

cătoare, pe care o nănuie o readusesse la viață, ajunsese, din cauza lui, să-și dorească moartea! Îi fu groază de el însuși! Cu o mișcare nervoasă luă paharul și propuse a bea în sănătatea d-nei de Halleborg.

Bine înțeles, că în această împrejurare își supraveghea și și cugeta vorbele; dar în sfârșit nu se putu stăpâni de a spune că respirația lui, văzând cât se îmbunătățise sănătatea baronei, și că-năvălindu-se ca această îmbunătățire va dura...

Se îndoaie, oare Amelia de sinceritatea vorbelor lui? Este posibil, căci el crezu că citește în ochii ei înălțurați, o expresie de milă și se opri brusc. Simțea un adevărat sentiment de crudă umărăciune, gândind la ironia soartei care legase pentru viață, două ființe tinere, frumoase, bogate, dar neluându-se și pe de altă parte, șambelanul și nevastă sa. El, mărginit, cu un caracter ordinar, și ea dotată cu sentimente frumoase, inteligentă instruită și elegantă. Și cu toate acestea în toată nepotrivirea dintre ei, constata cu voioșie, afecțiunea sinceră care venea pe acești soți fericiți de a se regăsi după o aserțiune despărțire, atât de lungă.

Înainte de plecarea familiei Ameliei, Gosta făcu așa ca să se găsească un moment singur cu d-na Silverspant, și o întrebă, fără a isbuli să înălțare un accent de reproș: „Pentru ce, nici d-ta nici Amelia nu m'atți pregătit de această schimbare?”

Ea îl privi lung, apoi îi răspunse:

— Mai întâi nu credeam că îmbunătățirea sănătății să se mențină, și nu vream să-ți dau speranțe înșelătoare. Apoi, văzând că binele se accentua tot mai mult, în fața prăpăstiei care se desoldea în fața noastră, s'armana, s'armana mea copilă! Al Gosta, iată pedepșa noastră!

După ce plecară toți, după ce slugile se mai potoliră, Gosta veni în salon, și nu fără ezitare, se îndreptă înspre nevastă-sa.

Ea sta și privea pe fereastră la trăsura care ducea pe cei iubii ai ei, având glasurile vesele ale fraților și surorilor, care mai răsunau în pădurea de mesteacăn, situată pe marginea drumului de-a lungul mării.

Singur cu această femeie care purta numele său de doi ani, Gosta se simțea jenat.

Se gândea la viața, pe care ar avea-o Amelia, o viață atât de diferită de aceea a altor femei. Măritată, fără ca inima să-i fi vorbit, ea trăia sub acoperișul lui, dar nu va fi pentru el, de cât o străină, nici odată nu va cunoaște bucuriile de soție și de mamă.

Cuprins de milă la această gândire, el îi șopti numele încet.

Ea tresări și pe față i se zugrăvi un sentiment de teamă și de zăpăceală.

Neținând socoteala de emoția lui, de dulceața pe care o avea glasul lui Gosta, ea se întrebă, dacă el nu avea să-i reproșeze de a nu fi înclinat un pact tacit convenit între ei de a-l fi frustrat de libertatea pe care năvălindu-i s'o gaste după câte va luni de călătorie?

În sfârșit, mărgindu-i-se grija, ea își crispă amărându-măinile pe piept și își pierdu cunoștința, bolborosind abia ușor cuvintele: „Iertare Gosta, iertare!”

CAPITOLUL XI

Să încercăm

Cu o mișcare repede, Gosta o prinse în brațe și o așeză pe canapea. După bătăile repezi ale inimii, după suspinele violente însoțite de lacrimi, cari îi curgeau șiroaie, și îi săltau pieptul, erau o dovadă nouă și foarte convingătoare, că Amelia nu mai era ființa plăpândă pe care o adusesse odinioară din Lindenau. Se așeză lângă ea, așteptând să se mai liniștească, apoi îi zise: „Ar trebui să mă fac, că nu înțeleg disperarea pe care mi le arată cuvintele d-tale, dar trebuie să fim sinceri unul față de celălalt. Prin urmare, d-ta mi ceri iertare de a nu fi murit?”

Ea dote din cap făcând și el urmă:

„Ce afront pentru mine! Poate că ai dreptate, Amelio, să nu ai năvălă stîmă pentru un om care te-a stîmă familiei d-tale într'un moment, când te credea pe moarte, dar eu ce am făcut, ca să mă crezi atât de laș și atât de nedrept pentru a-ți dori moartea?”

— Nu, de o mie de ori nu. Din potrivă, eu cred că ești bun și generos dar, departe de d-ta, am avut tot timpul să cuget. Nu în primele luni, căci eram prea slăbit, nu mă gândeam de cât la salvarea inimii mele, crezând că în curând voi fi în fața lui Dumnezeu și la tata, la frați și surorile mele, dar pe urmă când, cu un amestec îngrozitor de bucurie și de teamă, mă simții revenind la viață, eu-am dat seama, că eu era nimic în lumea mai multilor, mai virovat, de cât o căsătorie fără dragoste.

La aceste ultime cuvinte, Gosta își ascunse fața între mâini. Ea îl întrebă cu sfială:

— Nu e așa că am dreptate?

— Da, cu toate acestea — noi necesia, nu surden bărbat și nevastă, nici în fața noastră, nici în fața lui Dumnezeu. D-ta mi-ai înlesnit să păstrez locuința strămoșilor mei, de a urma cu visurile de tinerețe, să nu dau în voia drumul regelilor și a mărgăritului, a amărăciunii mele; eu, pe de altă parte, am înțeles că-ți dau d-tale și părinților d-tale belșugul de care erați lipsiți, asta tot!”

Ea se ridică puțin, zâmbi amar și îi răspunse:

— Știi Gosta, ești un suflet leal și cu toate acestea, când inima urcă în casa d-tale, bun venit, mi s'a părut, că era în privirea d-tale, alături spăimă cât și îngrijorare!

El se puse drept în fața ei, ca și când ea era judecătorul, având dreptul al care socoteala de actele sale.

„Era decît ai răspunde sincer, ca în sfârșit să rupă orice neînțelegeră și a creia între ei o situație limpede!”

— Ei da, Amelio, nu te-ai înșelat. Am simțit spaimă și îngrijorare văzând că te-ai reținut la viață. Dar pentru ce? Nu pentru că vedeam în această schimbare un pericol pentru libertatea mea. Cu totul dimpotrivă, regretător și fericirei mele știuse, inima mea, de aci înainte, este moartă amorului. Libertatea mea va rămânea intactă, nu voi abdică nici odată.

„Acum că mi dai mai bine socoteala de accece s'a petrecut cu mine, în momentul când te-am revăzut, disocorp foarte limpede de ce simții era sentimentul care-mă cuprindea sufletul: era mila, pentru d-ta, o vedere tristă a viitorului care te așteaptă. În adevăr, cât de tristă îți va fi viața lungă un om incapabil de a te iubi. Vezi Amelio, d-ta ești victima, d-ta ai fost înșelat. Credeai să-mi accorzi ultimile luni dintr-o viață condamnată; și aceste ultime luni, îți erau indiferent dacă te petreceai la Lindenau sau la Halleborg.

Azi, când ai învins boala, înțelegi că mi-ai sacrificat libertatea d-tale și o viață care putea cunoaște fericirea. Amelio, nu ești omul care trebuie să-ți cer iertare?”

Îndrăznind abia să ridice glasul îi răspunse:

— Spunând că am învins boala, se poate să te înșeli, Gosta; sunt mai bine, este adevărat, dar nu sunt vindecată cu desigur; viața mea ține încă de un fir foarte subțire. De va fi lungă sau scurtă, eu o consider ca un dar venit de la d-ta. Dacă n'ar fi venit să mă iei din Lindenau, de mult aș fi fost moartă! Îți mulțumesc pentru tot ce ai făcut pentru mine, și pentru tot ce-mi spuseși...

„Acum mai este un punct care mă preocupă, și ti-ași fi recunoscătoare dacă mi-ai răspunde cu toată franchețea: Vederea mea îți face rău?”

— Ce crudă ești Amelio! Te respect și te onorez; sufăr la ideea de a fi pentru d-ta o veșnică jenă, o pică, o fericire d-tale, sentimentul de a te fi sacrificat, mă împiedică de a-ți arăta toată prietenia ce simt pentru d-ta.

O licărire de bucurie îi trecu ca fulgerul prin ochi; ea îl întrerupse repede:

— Dacă e așa, Gosta, viața nu ar putea deveni roată ferecată pentru noi! Din parte voi face tot ce-mi va sta în putere...

— Dragă copilă, ce puțin cunoști viața! Nu înțelegi, că odată nu sănătatea și puterea pe care ai câștigat, se vor uita și alte domii? Eu știu, că frumoasă și tânără cum ești, inima își va cere partea ei de fericire pe acest pământ!

Ea își ridică capul cu mândrie:

„Pentru numele d-tale, Gosta, îi încredințat eu nu am să uit nici odată.

— Nu mă îndoaie, și cred că nici odată, castelana de Halleborg nu va fi atinsă de cea mai mică bărbire. Mai cred, că până la un punct oare care, amândoi suntem stăpâni sentimentelor noastre, eu vreau gând nedrept să te atingă vre-odată. Și cu toate acestea, va veni o zi, când pornirile naturii și vor reclama drepturile, și vor vorbi în d-ta, cum vorbesc ori cărei femei...

Înțelegi, pentru ce tot eu sunt acela care trebuie să-ți cer iertare? Amelia se ridică, îi luă mâinile între ale ei și îi răspunse:

— Nu, nu înțeleg, dar simt un singur lucru care nu va apăra de marea nefericire pe care o prevez, este încrederea absolută care ne stăpânește astăzi, pe amândoi. Dacă voi pricepe într-o zi aceea ce-mi spui acum, jur că am să fiu eternă și să-ți o spun: jură-mi și d-ta că nu vei preveni cu toată sinceritatea dacă vre-odată, voi deveni o piedică fericirii d-tale!

— Jur!

— Atunci, să ne ajutăm unul pe altul a duce jugul pe care ni l'am împas, și a merge cu curaj înainte, pe drumul care ne rămâne de mare amândoi, fie el lung sau scurt.

— Să încercăm. Să dea Dumnezeu ca toți împarți să vegheze lângă patul d-tale, și Halleborg-ul să fie pentru d-ta, Amelio, un locas fericit, în care regretate să-ți fie îndăurate.

— Mulțumesc, Gosta, noapte bună!

— Noapte bună și Dumnezeu să te bine cuvânteze!

Toamna venea repede. Toți erau îngrijiați de sănătatea Ameliei. Dar spaima fu de prisos pentru toți, căci Amelia se simțea din zi în zi mai voinică.

Gosta nu-și da seama dacă o nouă lipsă a soției lui, i-ar face plăcere sau nu.

El își urma viața lui obișnuită, lucrând alături de cântul lui de amintiri.

A se citi în „Universul Literar” ce va spune Duminecă următoare.

Evenirile săptămânei

Viețile unguroaice: măcăcăt bine, calcăt bine, sculat... mort!

Cum așa s'ar putea zice de victimele accidentelor de tren.

O neglijență a celui din urmă împingut de mișcare, o manevră greșită, un măcăcăt neînțeles la timp, un semn al lipsă și catastrofa e gata: trenurile se lamponează, se ciocnesc, deraiază și prind sub dărâmturile lor pe bieții pasageri schilodiți sau omorându-i pe loc.

Catastrofa dela Chitila, întâmplată luni seară și care a costat mai multe vieți, e cea mai bună dovadă de nesiguranta călătorilor.

Și niciieri o urare nu e mai la locul ei decât în momentul pornirii pe drum. Căci adună ce te-ai suit în tren și te-ai închis în compartimentul unui vagon, nu mai poți și duci, vorba unguroaice: „te vei scula mort sau viu.

Mă făcând o dureroasă impresie aspectul celor răniți la colabura dela Chitila. Era un convoi întreg de țărzi ce trecea domol pe peronul gării de Nord.

Și totuși, oamenii aceștia nu veneau nici dela Lule Bărgas nici dela Ceabulgea. Făcuseră un scurt drum necesar trebuirilor lor.

Căci răspundere n'au cei dela căile ferate! Sunt mii de vieți ce li se încredințează în fiecare clipă, în fiecare zi, și cât de atenți ar trebui să fie împiecații acestei administrații, dela cel mai mare până la cel mai mic, pentru ca viețile călătorilor încredințați lor să nu fie periclitate.

Un alt eveniment al săptămânei a fost reluarea ostilităților în Balcani.

În momentul acesta țutul bubuc cu putere în jurul Adrianopolului, răspândind jalea și moartea.

După toate aparențele însă, forțele turcești din cetatea impresurată sunt atât de slabe încât nu se crede ca asediul să dureze timp îndelungat.

Probabil că în puțin puțin de două săptămâni Adrianopolul va fi luat de trupele aliate și în modul acesta bulgarii își vor realiza ambiția de a intra definitiv în posesia acestui oraș.

Diferența dintre România și Bulgaria e în stare staționară. Nu există nici un indiciu care să ne asigure, că bulgarii ne vor satisface cererile, precum nu există nici un indiciu, că România va renunța la drepturile sale revendicative.

Deocamdată, tratativele continuă. Să sperăm că ele vor avea un bun sfârșit și că nu se va ajunge la un conflict armat, la sacrificarea a zece de mii de vieți omenești.

În domeniul literaturii, evenimentul de capetenie a fost publicarea în joșiciele a celebrului roman „Miserabilii” al lui Victor Hugo.

Hugo, răpătat, a fost scriitorul cel mai genial și mai fecund al Franței.

Nici un autor n'a putut produce atât de mult ca Victor Hugo. Și tot așa dat Hugo e genial și sublim. Acest scriitor și mare filosof e popular în lumea întreagă. Toată lumea l'a admirat și l'a iubit, Victor Hugo e cea mai mare glorie a francezilor, care l'au ridicat un jalmic monument la Paris, în piața ce poartă numele ilustrului scriitor.

Funerariile lui Hugo au fost grandioase. Corpul său a fost expus în noaptea de 31 Mai 1885 sub Arcul de triumf, pozit de doisprezece poezii.

Și, ca și când încă moartea n'ar fi putut să oprească activitatea creatoare a acestui geniu miraculos, mult timp, după moartea lui Hugo s'au publicat lucrările lui, inedite, cerți mai de curi mai strălucitoare.

Mestrușan

A SUTA REPRESENTAȚIE a lui HAMLET

de CORNELIU MOLDOVANU

Peste câteva zile se va reprezenta pe scena Teatrului Național din București pentru a suta oară celebra tragedie Hamlet.

Prima reprezentație a avut loc în 1884, în traducerea marelui nostru Manolescu, care, în rolul nefericitului prinț danez a avut o creație strălucită și originală.

Faina interpretării lui Manolescu depășește curând hotarele, și iată-l, după câțiva ani, jucând alături de Aristița Romanescu, Iancu Petrescu și alți artiști bucureșteni, această tragedie pe o scenă din Viena.

Un mare artist al neamului, culegem din datele istoriei teatrului destule amănunte, ca să-și păstrăm genialului Manolescu admirația neștirbită.

În ultimii ani s'au ivit noui interpreți a lui Hamlet, și eu însuși am avut norocul să cunosc de aproape pe câțiva.

Mounet Sully face din prințul Danemarcei un poet, un visător și un melancolic, Alexandru Moissi redă un Hamlet romantic, Dr. Max transformă pe eroul shakespeareian într-un tenor italian, în deosebită vârstă de marele Kainz care infă-

pretul în d. Dragomir, care redă în chip ciudat sufletul atât de limpede al tânărului prinț din Danemarca.

Cel din urmă interpret a lui Hamlet la noi e d. Aristid Demetriade, acest valoros artist, care în sfârșit, după atâtea așteptări își vede visul împlinit. Publicul a răspuns cu entuziasm realizării dopline a acestui scump vis artistic, și succesul a în trecut cele mai optimiste preziceri. Valoarea deosebită a creației d-lui Demetriade, stă în aceea, că a redat un Hamlet-om. Cu o mască bine a-

L. MANOLESCU

ARISTIDE DEMETRIAD

CONST. NOTTARA

TONY BULANDRA

Cu toate că limba românească avea puțină prietenie în Capitala Austriei, succesul trupei a fost relevat de critică, și publicul a aplăudat călduros artiștii.

Pentru pasiunea și inteligența cu care știa Manolescu să redca toate frământările eroului, posteritatea i-a păstrat pioasă amintire, așezându-l lângă cei mai glorioși interpreți mondiali, ca Rossi, Kainz, Irving și Mounet Sully.

Noi, tinerii de astăzi, care n'am avut fericirea de-a asculta pe întâ-

țișează pe Hamlet ca pe un om, un om superior în ce privește intelectul, deși cu totul dezarmat ca voință și energie față de mediul în care trăia.

Cele mai isbutite mi se par a fi interpretările artiștilor germani, și anume ale lui Kainz și Alexandru Moissi, care redau omeneste eroul.

Dintre artiștii români, sunt apreciate călduros interpretările d-lor Nottara și Bulandra, cea dintâi vi-gurcasă și dramatică, cea de-a doua impulsivă și plină de tinerețe. Teatrul Național din Iași își are inter-

daptată, cu un joc svelt, elegant, firesc, —ajutat de inflexiunile cele mai nuanțate ale unei dicțiuni clare, volubile și sugestive, interpretul a știut să lumineze toate umbrele de indoliență și suferință, care brăzdează sufletul și creoul tânărului visător, princiar, osândit la o acțiune uriașă, dar nedestoinic s'o săvârșească, după cum caracterizează Goethe eroul shakespeareian.

Hamlet nu-l decât o realizare artistică a tuturor paradoxelor, care

pot locui într'un suflet, o rezultanță estetică și armonică a fecundelor contraste, care se pot lupta simultan într-o cugetare.

Seniorul din *Elsinore* e rând pe rând slab și pornit la faptă, melancolic și violent, visător și brutal, mintos și nebun, superstitios și filosof, poet subtil și glumeț vulgar, amant romantic și disprețuitor cinic al femeii, intelectual și burghez, *don juan* pătimăș și misogin vestit de orice simțire. Astfel caracterizează marele critic francez *Jules Lemaitre*, care reduce la formulă sufletul lui Hamlet, numindu-l: „*figure particuliere jusqu'à la bizarrerie et générale jusqu'au symbole*”.

Din suflet cingit și sincer ce era, Hamlet ajunge vicelan și ipocrit. Minte și se proface a fi nebun, dar se complăce atât de mult în nebunia sa, încât sfârșește prin a înnebni de-a binelea. Totuși, după cum ne spune însăși Polonius, *nebunia lui are o metodă*, și ce oare e nebunia aceasta metodică, dacă nu veșmântul genialității?

După informațiile pe care ni le dă criticul danez *Georg Brandes*, Hamlet era piesa favorită a autorului, iar numeroasele texte originale care s'au păstrat, dovedesc că Shakespeare n'a lucrat mai mult și cu mai vie plăcere, la nici o altă operă a sa, decât la Hamlet.

Căci să nu uităm, *Hamlet* e opera cea mai subiectivă a genialului dramaturg, e inspirația cea mai lirică, și nicăiri mai mult decât aici, nu se întrezărește sufletul, gândirea, personalitatea multiplă și covârșitoare a *marelui evocator de viață* — cum l'a numit cu drept cuvânt *Taine*, pe cel mai generos creator de oameni, după Dumnezău.

Insemnări cu creionul

— Din carnetul unui îndrăgostit —
de D. IOV

Tiya e o femeie extraordinară. Un drac cu inimă de sfânt, cu gură de foc, cu buze cărnose, cu limbă înveninată. Și mă iubește! E o nebună care nu știe ce face și nu gândește ce vrea. Are ochi rotunzi ca două bani. Uneori par albaștri ca sineala, alte dată verzi ca frunza de măr și câte odată sterși și palii ca leșia. Când le țin umbră cu palma, ochii Tyei sunt negri, triști, — bucăți din cerul de plumb al toamnei. Și ochii ei nu răd nicădată. Dar slova lor încălceț numai eu știu s'o dezleg. Și deasupra ochilor rotunzi stau ghemuite pleoapele, care când se întind par mici evantalii străvezii, „dungate” cu vine negre, ca ațe de păcură.

Tiya are sprincene de mătăasă, și-si tunde genele. Obrajii roșii ca miezul sticlei și bărbia rotundă cu daltă. Nu poartă cercei pentru că părul de aur îi acoperă urechile. Are o coadă mare care îi trece de mijloc, iar când și-o desface, ascunde în răsul de aur formele-i tari ca asfaltul.

Tiya are degete frumoase și mâini urâte. Cântă dininață la pian din Grieg, iar după masă, c'o dulce moalecă „Si je pouvais mourir”. Cântă românește plângătoare și ciardășe repezi. Și nu-i poți deosebi degetele lungi din șirul clapelor de fildes.

Tiya are sânul parfumat și rochii decolate nebunește. Când vorbește face din ochiul stâng și când își întinde mâna s'apleacă pe spate. Are trup plin și mai elastic ca guma Ideal.

Citește pe Rollinat și închide ochii, oprindu-și răsufletul, când îi recită din Moreas.

O vorbește femeile de rău pentru că e frumoasă. Cuzoanele cu părul fals o batjocoresc, iar Matroanele, care nu citesc cărți o fac proastă.

Tiya vorbește mult și frumos. Uneori numai începe cuvintele și te

lasă să te frământă asupra înțeleșului. Îi place să pălmuiască și să sărute obrazii, pe care încă să cunoaște urma degetelor. Simte plăcere să-ți muste vârful nasului și să-și poțenească degetele.

Știe să-ți înlănțuiască gâtul și să te înăbușe cu gura.

Pe Tiya o urăsc neamurile, pentru că e frumoasă și fetele mari n'o pot suferi pentru că e fermecătoare.

Când sună goarna

de LUDOVIC DAUȘ

De când l'a debarcat trenul la Viena trecuseră ani și Isac Grün anevoie întâi, apoi mai ușor, își croise drumul și ajunsese liber în vârtejii oamenilor. Se estompară amintirile tot mai șterse, mai desușite pe oglinda trecutului său care abia dăc-și avânt, îndepărtată și străină, o copilărie trăită în lipsă și necazuri. Fărâșii îi muriseră de mult și încă de pe când începuse să găngăvească, prost cuvintele se trezise ucenic la un cârpaie dintr'un tângosor din fundul Moldovei. Necăjit, tras de urechi, lovit uneori până la sânge, veghia nopțile, bătăndu-și în cizme ori căsând în pieli, fără alt pat de odihnă de cât o foaie aruncată într-o magazie de scânduri printre unelte și toate bărburile casei. Ce-a mâncat și cum a crescut, numai Dumnezău știe, ori mai bine sufletul lui de om sărac. Apoi a pribegit, a dormit pe unde a apucat, a încercat toate meseriile și n'a învățat nici una, fără noroc, căci n'avea sprijin, și pentru că slăbiciunea lui trupească și o spaimă născută din umilință, stărnecau răsul și făceau ținta băieții de joc a tuturor. Curat „cal de bătae”, arare-ori ajutat de un suflet mai blând și ducându-și zilele într-o agonie perpetuă în goana strășnică a pâinii. În sfârșit a tras sorții și a făcut armata ca ordonanță întâi, apoi în front.

Ca prin minune a isprăvit cu nevoile, armata l'a strâns de pe drumuri, Isac a avut zilnic ce mânca, patul l'a fost pat, somnul somn și cei trei ani au trecut ca un basm, cu câteva corvezi, ce-i drept, dar și cu multă liniște sufletească.

Când l'au eliberat, s'a trezit iar în drum și cu spaima că are să înceapă din nou viața de mai înainte. Noroc că se mai desghetase ca soldat... Apoi uniforma nivelează pe oameni, șterge deosebiriile și Isac răgăhiosul, Isac cel oropsit și batjocorit intrase în rândul oamenilor. Nu i se pomenia că a fost ucenic la un cârpaie, și nici de viața lui spulberată... Din ce puse la o parte din soldă și din ce mai căpătase ca ordonanță, strânsese destul ca să se îmbrace și el mai omenește și ca s'o poată duce câtăva vreme. Din una în alta s'a băgat în trebile altora, s'a sucit, s'a învățat, ca negustorii mici prin „iarmaroace”, când ca omul de încredere al vre-unui boer. Nenoroceul însă l'pâdea. Într-o zi, fu învinuit pe nedrept, purtat prin tribunale și cât pe ce să înfunde pușcări. Necăjit pe oameni și pe dreptate, cu gând să emigreze în America pornise la Viena. Aci împrejurări prielnice îl opriseră definitiv, întâi ca chelner într-o locanță de rând, apoi urcând câte-o treaptă, ajunsese de sine stătător, „frizer” c'o prăvălie la stradă.

Trecuseră mulți ani și în fericirea lui era și logic să uite tot mai mult frământările trecutului, să uite Moldova pe drumurile căreia dormise și care i-a fost mai mult vitregă de cât mamă adevărată. Într-o scartă avea pentru el un surâs mai drăgălaș în Viena, Isac prețuia Viena, fără nici un dor pentru trecut, mulțumit că a ajuns și el măcar o jumătate de burghez, cu un inel două la mână, având și nevastă și putând

Dar nu-i place să-și spuie că e o ziură, după cum nu-i place să se oglindească în șifonierile de Venetia.

Își face singură pălăriile și n'o întrece nimănui în croiala rochiilor.

Tiya e o femeie nebună pentru că nu-i place să-și spuie că-i frumoasă, pentru că spune că mă iubește, pentru că mă sărută prea muf și mi-o trăvește sufletul și pentru că-mă cântă: „Tu est mon petit amour”.

să meargă sărbătorile la cafenea, ori să se preumbe pe Graben sau în Prater după ce și-a închis prăvălia.

— Isac tu ești român.

— Nu.

— Atunei ce ești?

— Sunt frizer din Viena!

Acest „frizer din Viena” îl răspătea pentru copilăria lui tristă, lipsită de atenție și pentru toate nenorocurile din vremuri. Avea el o țară? Întrebarea era ridicolă și rău venită și cunoscutul care îi spusese:

— „Isac tu ești român!” gămise mai mult, căci expatrioții zice-se rup foarte legăturile cu țara din care pleacă! Dar încă la unu ca Isac a putut să existe vre-o legătură? Un „nu” hotărât era tot răspunsul, mai ales că Isac se șlifuia după chipul de traiu al vienezilor; purta cotleți pe obraji, și avea o nemțioasă ca amantă în ceasurile perdue, pe lângă Betti nevastă-sa de toate zilele care-i adusese zestre fondul pentru frizerie.

— Ai să te mai duci prin Moldova?

— Eă?...

— Tu, Isac!

— Nu, iu nu mai merg la România.

— Dar de ce Isac?...

— Pentru ei să mă duc?...

— Cine, nu te supăra... te-am întrebant numai!

— Ce am iu de-acolo?

O înălăcarare, ca o mână, îmbujoră fața lui Isac. De atâția ani de când trăia liniștit, pântecelii se rotunjise, era săngeros și întrebările și răspunsurile îl biciuiau reamintindu-i zilele de calicie și suferințele. Îi era necaz, că întâlnise un „român”. Înainte de toate dorea să trăiască neturburat între Betti, amantă și frizerie, și amintirile acesteia despre zilele de odinogăr și despre Moldova nu veneau de cât ca să-i turbure plăcerea. Hotărât deci să treacă ulița și să se eschiveze dacă o mai întâlni vre-un cunoscut din vremuri.

— Ei? ai auzit?

— Ce?

— Conflictul româno-bulgar. Se zice...

Isac care stă cu Betti la o masă de cafenea și-și bea liniștit capușinerul se aplecă puțin în trage cu urechia. De când a izbucnit războiul din Balcani nu i-a dat o prea mare atenție, ca orice negustor care nu are valori de negociat la bursă și nici mărfuri de plasat la Constantinopol, ori Asia-Mică. Pentru el, oamenii se radeau și-și tăiau părul tot atât de des cu sau fără luptele de la Adrianopol ori Ceatâlgea, — cu sau fără Șefka-Pașa, Enver-Bey, Danef și toți plenipotențiarilor triplei înțelegeri ori alianțe. Toate acestea pentru el n'aveau nici măcar importanța unei bărbii bine săpunite. Cuvintele: „Conflictul româno-bulgar” totuși l'au intrigat, îl interesază mult chiar, căci trage scaunul ca să asculte mai bine convorbirea ce urmează aprinsă între necunoscuții de la masa vecină. Betti îl trage de mână, vrea să-i vorbească, dar el nu simte, n'o aude. E cu ochii la ei... și-și ascultă... „România a formulat pretenții... Auzi! Pretenții!... Da ce? Bulgaria-i nebună să-i dea! Las pe

oa că are să-i facă una și bură. Silistra vrea?... Are să-i iasă pe nas Silistra. Un general a și vestit prin ziare că până în douăzeci și patru de oare are să treacă Dunărea cu bulgarii și are să bea cafea pe calea Victoriei în București!... Noi bulgarii vom stărni și răscoale la ei!... — Sunt niște bulgari! Ce să spuie ei altă? își zice în gând Isac. „Auzi... în douăzeci și patru de ore! Cum îi zice generalului?... Dar-da... nevski... cevski... Are să rămân numai cu lauda și cu bătaea... numai să pot-tească!... Românii învinși de Bulgarii! Are să ducă pământul de fuga lor și baionetele „noastre”.

Isac are un gest bărbătesc, imperativ, solemn, reminiscență de pe când era soldat și se încordează cu pieptul înaintea într-o atitudine războinică. Simte ceva cald, un fior necunoscut până acum... Sângele îi colcăie, îi năvălește din inimă în obraji și din obraji în inimă, privește la vecinii lui de masă și simte o mânie care crește, crește; strânge pumnii și scărșănește din dinți. Acum-ef vorbesc de soldatul român, îl înjură, îi defăimează puterea, instrucția, puștile, tunurile, tot tot! Ah! dar și el, Isac! a purtat și el arma soldatului acela, — da, și știe că-i o mișelie ce i se aruncă... L'a văzut pe bulgar, când a făcut serviciu la hotarul Dobrogei... Îi veni arăta noi!...

Și cuvântul „noi” îl murmură cu convingere, cu strășnicia omului deșteptat de-odată de toate simțimintele cari dorm în el și cari nu așteaptă de cât o scânteie ca să le aprindă. Într'un minut Isac se vede un alt om și simte, că pe umerii lui se reazimă o parte din maestrea uniformei române.

— Lasă! Ticăloșii!

Își znucește brațul din mâinile nevastă-săi care l'a prins, se ridică și demn, impunător spune bulgarilor: — Rădeți... dar baionetele „noastre” are să vă înghețe răsul pentru totdeauna!

Tăcere, apoi larmă și Isac iese. În stradă cumpără toate zierele, și caută, caută la lumina felinarelor o știre, o vorbă despre România. E agitat, c'o privire stranie, dureroasă. Betti îl întrebă:

— Isac... ce ai?... Isac...

El îi răspunde cu vorbe pe cari lea nu le pricepe... Acasă caută în cutere în cutii hârtiile lui, pașaportul cu care a trecut demult în Austria, livretul lui de soldat, sărută hârtii și amintiri uitate, lucruri de nimic devenite scumpe...

— Isac... Ce s'a întâmplat?... Ce?...

— S'aprinde foc la Dunăre... E vorba să pornească războiul românii... Auzi... războiul... Afurisiți bulgari! au să plătească!... Las! ai să vezi tu, Betti...

Cuvinte uitate, cuvinte rostite de mult, dulci și triste îi vin pe buze și le rostește tare, își mângăie auzul cu ele ca de-o muzică ne auzită încă, și vorbele sună ca o melodea. Betti nu înțelege și n'înțelegea ei:

— Ce spuie tu?... îl întreabă ea.

— E graiul meu... Ascultă...

Îi recită câteva fraze, rade, cântă, apoi, de-odată gânditor:

— Eu plec Betti... Să-mă faci bagajele.

— Cum?... Dar pentru ce?

— Mă chiamă țara!

SACUL CU GLUME

La teatru.
— Scuzăți, d-le, m'am așezat pe benoche d-voastră.
— Nu face nimic, a mai văzut ei și alte lucruri.

Converbirii astronomice

Planeta Venus

Când am scris primul articol pentru „Universul” prin care atrăgeam atențiunea asupra faptului, că toate aeroplanelo ce s'au văzut în orașele Moldovei, nu erau în realitate decât strălucitoarea planetă Venus, am stârnit o furtună de protestări. Ni-mănuși nu-și venea să creadă că se poate face o greșală așa de mare. Nu aveam încă dovezile martorilor oculari. Au sosit în urmă și ele, dovezii din Tulcea, Bărlad, Focșani, Iași etc și mai cu seamă din Iași, unde Venus a fost improșcată cu gloanțe.

Mi se obiecta cu drept cuvânt: „De unde știi? Ai fost la fața locului?”

În adevăr, la fața locului nu fuseseam, dar știam, că biata Venus, în decursul anilor, a fost luată drept dirijabil german venit, să spioneze la Cherbourg, drept dirijabil italian, venit să spioneze în sudul Franței etc. Și-apoi era așa de simplu. Cândți-vă. Toate aeroplanelo veneau din spre est și dispăreau spre vest; toate aveau reflectoare, toate apăreau la orele opt seara. Reflectorul a demonstrat d. locotenent Negrescu, aviator cunoscut — nu putea să aibă, cel puțin așa de puternic, ca să ilumineze solul; coincidența orei venirii aeroplanelor cu strălucirea lui Venus la acea oră era frapantă; direcția spre vest, unde aeroplanelo își stingeau reflectorul, era direcția în care apune Venus, ca toate astrele.

Am spus, că aeroplanelo acestea misterioase se vor vedea și în restul țării... când va fi senin. Și așa a fost. Astfel au fost văzute la Târgoviște, Răureni, Severin etc. Aproape nu a rămas localitate în țara românească, care la orele 8 seara să nu fi văzut un aeroplan cu reflector. Nu e aceasta o copilărie? Nu dovedește oare că cei cari au crezut în existența misterioaselor aeroplanelo, după ce au văzut aceste coincidențe, au renunțat pentru un moment la judecata lor?

Dar nu, oamenii culți, serioși, voiați cu orice preț să fie aeroplanelo, nu planeta Venus. Bine înțeles, nu n'asaj mai sili să-și conving, de oarece, dacă nu s'au convins din cele ce au spus martorii oculari, cari cunosc-teau planeta Venus, apoi nu se vor convinge nici odată. Sunt mulțumit însă că d. general Boteanu, directorul geninului dela ministerul nostru de război, a binevoit să fie seamă de părerea mea. S'au înșelat și locuitorii altor țări: Francezii de pildă, nu sunt Români și dintâi. Bictul Flammarion, doar că nu a plâns de mâhnire, în 1905, când toți locuitorii acestei de nord a Franței au luat pe Venus drept dirijabil german.

La început te uimește, nu-ți vino să crezi, dar așa e, Venus, frumoasa perla a cerului, a fost mereu hănuită, că ar fi un vehicul ce plutește în atmosfera noastră. Planeta aceasta își va mări strălucirea mereu și cea mai mare strălucire o va avea la 10 Martie tocmai. Sper însă că nu va mai fi luată drept ce nu e. Între 1 și 10 Martie oricine o va putea observa și la amiază, dacă îi va ști locul. O vară întregă am studiat-o cu luneta la amiază. Toți cei cari o studiază, de altfel, numai ziua o privesc cu luneta, căci seara e așa de strălucitoare încât chiar cu luneta nu mai vezi decât o vâlvătaie. Nu va mai putea fi luată însă drept aeroplan, de oarece până atunci, toți, din toate părțile, de câte ori cerul este senin o vor vedea scântaind pe cerul seraf, veșnic aceiași, neajunsă de gloanțele ce s'au îndreptat spre ea. De altfel, dacă voiți puteți să faceți o scoteală.

La 13 Ianuarie, Venus se afla la 123 milioane kilometri departe de noi; dacă știți căți metri face un

COCOSUL NEGRU

(Publicăm un fragment inedit din poemul fericit „Cocosul negru”, ce se va reprezenta zilele acestea pe scena Teatrului Național. Tabloul înfățișează ruinele palatului în care a fost orgia lui Satan. Arhanghelul Mihail a năruit palatul prin puterea focului dumnezeesc și aduce în fața ruinelor pe Voevodul Voebună, pe care îl scăpase din temniță).

Arhanghelul (blând)

Apropie-te frate...

Voebună

Puterea ta e mare, stăpâne îndurate!...

O, tu, ce'mparți dreptatea, o tu, ce m'ai scăpat
Din temnița adâncă — fii binecuvântat!...

Arhanghelul

Aici a fost odată locașul destrănării...

Acum îl bate vântul și valurile mării...

Pe locul de rușine spălat cu vânt amar,

Să duci deacum viața cinstitului plugar...

Să nu visezi, copile, o nouă fericire

Să nu te roadă doruri și visuri de mărire,

Ci mintea tu să'nvețe că viața de-acum

Vă fi asemenea vieții săracului din drum!

O singură ispită să duci mereu cu tine

Un lor adânc, fierbinte și sfânt să faci bine...

Imparte bucuria, lumina, mila ta, —

E-atât de sfântă mâna ce știe ahnta!...

Imparte totdeauna bucată tu de pâine

Imparte pâinea 'n două, și partea ce-ți rămâne

Ca mierea cea mai dulce va fi de dulce-acum

Căci poartă mulțumirea săracului din drum...

Pe locul de rușine tu trage brazdă nouă...

Să-ți rădă răsăritul în boabele de roșu.

Sămânța ta să crească sporind neconținut

Trudită-ți fie munca, dar somnul liniștit!

Voebună

Cuvântul tău, stăpâne, e mană îngerească...

Arhanghelul

Și cel ce vede toate va ști să-ți răsplătească...

Răbdarea ta, credința și-odată răzburat,

Pe tronul tău cu cinste vei fi încununat!...

Voebună

Cuvântul tău, stăpâne, a fost o mană sfântă.

Și sufletu-mi acumina te laudă, te cântă,

Povața tă'nfloreste crini albi în pieptul meu.

Făptura-mi toată cântă slăvind pe Dumnezeu!...

Cuvântul tău deapururi să-ți plouă sfânta mană

Pe inima-mi supusă și fără de prihană —

În veci de veci să piară ispita celui rău

Pe sufletu-mi vegheze de-apururi, — dulul tău!...

Victor Eftimiu

glonț pe secundă, puteți să aflați peste câți ani va fi isbit pământul Venus de acele gloanțe.

Vă las d-vs. cititorilor plăcerea de a face calculul care e foarte simplu. Morala celor petrecute însă e următoarea: învățați astrele cerului, nu pentru a fi pedanți, nu pentru a vă face astronomi, ci pentru a încerca plăcerea cea mare de a spune punctelor strălucitoare de pe bolta cerească, pe nume, pentru a vă fi prietene, cum ne sunt nouă, celor câteva sute de inși din țara aceasta, cari le cunoaștem și le studiem.

Victor Anestin

EX-LIBRIS

Peste Dorna, de d. Ioan Chiru-Nanov.

Povestirea excursiunilor, a călătoriilor făcute s'ar părea ușoară pentru cel care se mărginește la înșiruirea localităților cercetate sau a faptelor petrecute în timpul acelei călătorii sau excursiunii. Când însă își propun o teză și dai călătoriei tale un scop educativ pentru contemporani, atunci povestirea devine o noutate și noutatea e literară, când povestirea e condusă cu măiestria unui artist. Cu această impresie rămân

după ce închezi cartea d-lui I. Chiru-Nanov „Peste Dorna” care este povestirea călătoriei sale pe Valea Bistriței și în Bucovina.

Locurile pe care le vede scriitorul sunt altele decât cele pe care ceilalți le văd. Scriitorul știe taina evocațiunii și astfel aceste locuri capătă maiestatea trecutului lor voevodal.

Locurile sfinte din Bucovina își retrădesc trecutul lor, voevodii răsar ca din fridile lor, și istoria Moldovei își desfășoară episoadele ei de măreție din trecut.

De fiecare loc se leagă de multe ori o taină, o legendă. Povestitorul le desgroapă aceste legende ca pe niște comori așa că chiar acela cari au mai văzut locurile necercetate, le revăd acum mai lămurite, mai limpezi de cum le-au văzut ei singuri. De altfel, d. Chiru-Nanov nu e un necunoscut. „Păcate vechi” și „Așa i-a fost scris” sunt două volume de schițe și nuvele care l-au consacrat ca pe un scriitor care are încă multe de spus.

Micile anecdote și întâmplări veșele din călătorie dau povestirilor acea finețe de humor care te ține atras de cuprinsul cărții până la sfârșit.

Descrierile sunt admirabile. Coloritul bine prins în zugrăvirea tipurilor e potrivită realității lor, așa

că povestitorul te face să vezi și tipurile întâlnite de el și locurile pe care le-a cercetat.

Cu aceste impresii am încheis „Peste Dorna”, lucrarea cea din urmă a novelistului Chiru-Nanov.

L. Iiescu

MARIA PETRESCU

Decana actrițelor din România

O actriță care joacă de aproape 60 de ani pe scenele teatrelor noastre e ceva cu totul rar și cu toate acestea sunt puțin cei cari o cunosc pe Maria Petrescu. De ani de zile bătrâna artistă a jucat nuanț pe scena teatrului național din Craiova unde e societară. Fiica unei distinse artiste, sora unui artist, a decedatului Costacho Petrescu, ea este una dintre cele mai de seamă dintre femeile cari au ilustrat scena românească.

E o plăcere să stai cu Maria Petrescu de vorbă, să-ți povestească ca despre începuturile teatrului nostru despre atâtea și atâtea figuri de actori și actrițe, cari au dispărut și care erau atât de sărbătorii odată.

Nu am văzut-o de ani de zile jucând, dar cum ai putea să o uit? Ea, care are o fire blajină, pe scenă nu excellează în roluri de fenișie plină de bunătate, ci tocmai în acele roluri, în cari autorii dramatici au întrupat cea mai îngrozitoare răutate. În „mama Blancard” din „Două orfelime”, Maria Petrescu a făcut de pildă o creațiune neîntrecută și nu am văzut o a doua ca ea în acest rol așa de greu de interpretat, de și am văzut această meledramă de atâtea ori. Între altele, avea de jucat în acea piesă o scenă în adevăr zguduitoare, scena beției. Maria Petrescu, care în viața ei privată nu a cunoscut acest viciu, te înspăimânta, când o vedeai în rolul ei din „Două orfelime”. Trecea un fior de groază prin toți spectatorii, când se țara pe scenă, voind să se suie pe scara ce ducea sus în camera ei. Se făcea o tăcere mormântală în sală, nu auzeai o respirație mică, mi de ochi e priveai dor pe ea.

Dar Maria Petrescu a jucat sule și mi de roburi în viața ei și ex-cela și în bătrânele ridicule, bătrânele cu idei romantice, ori hărăgoase. Aj scri o carte întregă înșirând numai numele personajelor ce le-a interpretat în diferite piese.

În drame însă s'a distins mult Maria Petrescu, în acel gen, care azi a început să dispară apăsător de nepăsarea publicului cel nou, care nu mai admite dramele de cât la cinematograf. Albert

IAR MĂINI O SĂ TE DUCI

Marioarei

Iar mâini o să te duci mireasă
Cu'n mire alături în Express,
Tu mândră să te ști ai căsă
Et, fericit că te-a ales.

Privirea voastră aiurită
De-un dor ascuns ca un tezaur
O să colinde rătăcită
În largul holdelor de aur.

Veți sta oriunde veți ajunge
Și-o să porniți'nainte iar,
Și codri'ntrégi or să s'alunge
În urma trenului fugar.

Ci voi robiți de-atâta vrajă
Și stăpâniți de-acelas gând.
Nici nu veți ști de fine strajă
Ori dacă zboară fluierând.

Și zilele doar ca clipite
Șor scurge pasnic în tăcere,
Și-or furisa pe nesimțite
Întregă luna cea de miere...

De reței să fie-o viață lună
Lă-afi-vă robiți iubirii,
Mergând alături totdeauna
Aflor-și calea fericirii!

I. C. Alescu

Împăratul Napoleon I ca poet

A face versuri sau a scrie tragedii din epoca Grecilor antici și a Românilor sunt specimene de boale infantile, de care adeseori sunt cuprinși copiii plini de fantazie care se simt sărutati de muze, încă mai înainte de a părăsi școala.

Și Napoleon I Bonaparte a dat tributul său muzelor. Deja în Corsica pe când învăța să scrie și să citească în școala mixtă de fete și băieți, el se exercita sărăcuțos cu facerea de versuri.

Mai înainte de a răsări steaua norocului său după asediul Toulonului prin trupele Conventului francez în anul 1793 și tânărul Bonaparte, pe atunci în vârstă de 24 ani, nu fusese încă avansat la gradul de general de brigadă cu o leafă de 24.000 franci pe an, el se afla într-o situație bănească foarte precară și pentru a o înlăunțați se apucă să termine tragedia „Moartea lui Hector” pe care începuse s-o compună sau în 1785 în Valence sau în timpul concediului său de 21 de luni pe care le-a petrecut în patria sa la 1786/87. El spera că o va putea reprezenta pe scenă grație cunoștințelor sale cu actorii și cu actrițele dela Theatre Français din Paris. Dar Napoleon nu putu să compună decât un număr oarecare de versuri alexandrine.

După ce însă în ziua de 2 Decembrie 1804 fu încoronat în catedrala Notre Dame din Paris ca împărat ereditar al Francezilor, începu din nou să se ocupe cu opera sa pe care dorea s-o vadă jucându-se pe scenă și să culegă lauri de poet, de și numai pentru cei inițiați.

Profesorul și poetul dramelor „Niobus II”, „Cavalerii templierii” și „Ar-taxerxes”, Luce de Lancival, fu însărcinat de el să prelucra piesa „Moartea lui Hector” pentru ca să se poată juca pe scenă și pasagiile nepotrivite să le elimineze. Astfel această piesă fu prezentată la Theatre Français ca o lucrare a lui Lancival, dar fu respinsă în unanimitate ca fiind rea. Lancival, care fusese numai un corector al piesei, nu se simți de loc ofensat. Cu totul altminterlea se purtă Napoleon, de oarece în mod indirect se credea demn să ca poet fără talent.

Într-o zi când actorii erau înșiși în căuță ca să citească noile lucrări prezentate teatrului, intră în salonul de lectură un rândăș al împăratului și le aduse următorul ordin al Suvăranului: „Histriionii teatrului francez, începând de azi vor reprezenta în timp de o lună tragedia pe care au avut îndrăzneala și prostia s-o refuze. Napoleon”.

Se înțelege dela sine că probele pieselor urmau vertiginos una după alta. Dacă o probă nu se termina ziua era continuată noaptea după terminarea reprezentației. În chipul acesta a fost posibil ca piesa „Moartea lui Hector” să se dea foarte curând.

Publicul, în urma unor aluziuni prin ziare, presimțea care este autorul, primi cu ovațiuni piesa. La această manifestație participară și criticii tuturor ziarelor, fără de Geoffroy de la „Journal des Debats”. Astfel această tragedie a fost primită la Paris ca un cap d'opere a literaturii franceze.

Napoleon I a mai scris între 1789 și 1791, și o poezie în onoarea literaturii iar la 1793 a publicat la Marsilia „Cina lui Beaucaire” în care marele Cesar de mai târziu apăra principiile revoluționare.

Și prima soție a lui Napoleon Iosefina se ocupa din când în când cu poezia. O poezie pe care a dedicat-o ea soțului ei, pe când acesta pleca în război contra Germanilor, arată că împărăteasa își cerea dragostea și credea în infailibilitatea lui. Iată această poezie:

Tu pleci de lângă mine — Oh, ce Gloria eroismului.
chinuri! — Să te măi privesc odată:
Tu urmezi stelele gloriei tale, Nu mă uita!
Și măi luminos va înconjura capul tău, Sunt măhnită în inima mea. Oare
că să despezerez,

Centenarul poetului Gr. Alexandrescu

Dela o vreme, și în țara noastră a început să fie cinstită amintirea oamenilor mari. Și nu e vorba de nemurirea în bronz a oamenilor de stat cu a căror imortalizare s'a făcut un abuz, măi ales în târgușoarele din provincie și de-aceia care vor rămâne într-adevăr, atât timp cât se va scrie și citi românește. Cultul oamenilor mari e dovada civilizației unui popor. Cu cât altarul acestui cult e măi mult sfințit, cu atât se vedește și măi mult virtuțile sufletești ale unui neam.

Acest cult a fost cinstit cum se cuvine. Duminica trecută, la Ateneu de către societatea scriitorilor români. A fost sărbătorit centenarul poetului Grigore Alexandrescu, ca un eroi al poeziei, după cum spunea ministrul instrucțiunii în cuvântul festiv și preluând serbării a fost „Eroica” lui Beethoven.

Un eroi al lui Carlyle a fost Alexandrescu, spunea d. ministru C. Dișescu — care a avut marele merit de a-și închide durerea lui în el, de a fi fost pesimist pentru el, dar pentru țara lui optimist. Având puțin înălțime, trăind în epoca în care a trăit, Alexandrescu apare ca un poet social, domnie de înfrățirea nemuritorilor și a patriei sale. Dacă în poeziile sale a fost înegul, Alexandrescu a fost un bloc de marmură necioplită până la finețe — așa ni l'a redat d. Barbu Delavrancea — dar totuși un bloc de marmură măi puternic decât cel măi puternic studiu de Rodin. Acest poet a desgrupat

minereuri în care găsești și aur și diamant dar și șgură.

D. Bogdan Duică l'a împărțit: Un Alexandrescu pesimist, așa cum l'a creat locul natal; un Alexandrescu umanitar, așa cum l'a transformat capitala și societatea lui Ioan Cămpineanu.

Ca om politic și moralist ni l'a înfățișat d. Eugen Lovinescu care, în Alexandrescu, a văzut morala lepădării de sine și a celui măi înalt altruism. Poezia clasică „Anul 1840” anul așteptat de toți contemporanii lui ca un an profetic al mântuirii, a fost admirabil analizată de d. Mihail Dragomir, președintele societății Scriitorilor români.

„Satira spiritului meu” a fost zisă bine de artistul Radovic de la Teatrul Național iar „Cigașul fără țară” de artistul Balandra. Fabule au recitat d-nii Cincinat Pavelescu și P. Locusteanu.

Și astfel, s'a petrecut o minunată seară artistică, cu tot programul prea încărcat. Tinerimea școlară a fost adusă la acest festival și această e îmbucurător. Această tinerime trebuie să se inspire dela isoarele optimizmului patriotic al poetului Alexandrescu și să suprimă astfel, odată pentru totdeauna, această stare de moleșire sufletească, care nu șade bine unui neam al cărui cer de speranțe e încă limpede și adânc, ale cărui năzuinți apar astăzi măi luminoase ca oricând.

I I.

PANTOMA FERICIRII

III

— Să cânt? Dar ce să cânt? Nemărginirea
Unei dureri ce-o port de veci în mine?
Să cânt, când singur ești dintre ruine
Sunt cea măi tristă? Cântez fericirea

Din ochii unui bard ce-amarul stănt
L-a închinat rob lui pe vecinicie!...
Eu care'n suflet port o elegie
Eternă — nu măi știu de mult să cânt.

Sunt azi bătrânul ce nu vrea să nsera
În viața tristă, rece și deșartă,
În care sensul e numai durere.

O, cât ași vrea să știu și eu ce'nseamună
Un basm de fericire, altă soartă,
Dar... basmul meu e-al frunzelor de toamnă!

IV

Mi-e dor de-o feciorelnică iubire
Ca să-mi aline restul vieții — acestea... --
Dar știu eu oare cum va fi povestea
Când încă nu'nvătați ce-î fericire?

Mereu din rătăcire'n rătăcire
Așa căzui în viața grea și vagă --
Mereu am fost ca frunza cea pribeagă
A toamnei — sburător dup'amăgire...

Cândva-mi visai și eu, ca toți, norocul,
Dar vecinic el mi-a stat tot măi departe
Și, când să-l prind, sbură tot măi aprins.

În cânturile mele — am pus tot focul
Visând să-mi leg de viață o altă soarte:
Ete-ai rămas și azi dar focu-î stins!

Leontin Hiescu

Fiindcă tu alergi după glorie și
noruri?
Pe cari tu după zile încoronate de
victorie
Totuși te impactă cu iubirea ta?
Tu-ți urmezi datoria măi înaltă:
Nu mă uita!

Al, măi crud de cât toate este chinul
Mă tem de pace și de război.
Tu vezi plăcea celor măi frumoase
femei
Și măi îndrăznești vei merge din vic-
torie în victorie.
Cum câte cununii îți vor împleți:
Nu mă uita.

Vei plăcea, da, ca întotdeauna!
Te urmează amorul și fericirea
Amețește-te la strălucirea lor
Și întoarce-te la mine victorios.
Fii fericit, când va sosi ziua:
Nu mă uita!

Cornelia Scurtu

Literatura japoneză

Războiul lui Kmanaka de Sachamoto.

Cărmătorii din Kamakura hotărâse să ghilotezeze pe E. Sa. Suketomo, care se afla exilat de un an în insula Sado; pentru aducerea la îndeplinire a acestui fapt se ordonă Homma-ef guvernatorului acelei insule — să execute sentința. Când hotărârea aceasta ajunse la urechile lui Kmanaka, fiul nefericitului curteant, care era numai de 13 ani, fugi ascunzându-se în ținutul Ninaghi-Kioto. Kmanaka măhnit de durerea produsă, ar fi preferat măi bine să fie și el executat urmând astfel pe tatăl său, de cât să măi viețuiască chinuit; înainte însă de execuție avu dorința expresă să fie în preajma tatălui său. Nefericitul copil, imploră pe mamă-sa, să-i permită să se ducă în insula Sado, unde se afla exilat tatăl său.

Plânse sărmana mamă, crezând că astfel va îndupleca pe năsbuitorul fiu să nu măi plece, căci Sado era o insulă foarte îndepărtată și tristă; zadarnic sărmana mamă se tânguia implorându-și fiul să rămână cu ea nu măi poate trăi fără el. Kmanaka fu atât de persistent în hotărârea sa, în cât spuse mamei sale că dacă nu-i va îndeplini dorința se va îneca. Nenorocita mamă presimțind că dacă va măi insista fiului său își va îndeplini amenințarea cu toate urmările ei fâcete, se hotărî să-și trimită copilul întovărășit de un servitor credincios.

Drumul anevoios și lung, obosea vite pe drumetii noștri; tocmai după 10 zile ajunse în portul Tsuruga din ținutul Eizier. Aci se imbarcă pe un vapor și curând sosi la Sado. Fiindcă în insulă nu cunoștea pe nimeni care să-i dea un sprijin, prinse curaj și se duse deadreptul la locuința guvernatorului. Înainte însă de a apuca să pătrundă în curte, în pragul porții întâlni un preot, care-l întrebă pe cine caută.

Kmanaka îndrăzneț zise:
„Sunt unicul fiu al E. Sale Hinno Suketomo. Spuse apoi — tatăl meu va fi în curând executat; și vin dintr'un oraș îndepărtat ca să-l văd pentru ultima oară”.

Lăcrămile curgeau în torente în acel moment prelingându-se pe obraji copilului. Preotul înduioșat se duse și comunică lui Homma care de asemenea înduioșat de cuvintele preotului dete ordin de a i se aduce copilul în salonul de primire unde nu lipsea chipul lui Buda. Kmanaka fu primit și ospătat foarte bine, rămânând cu totul mulțumit, totuși dorința de a-și vedea părintele îl chinua mereu. Homma nu putu să-i satisfacă această cerere, din motiv că sufletul aceluia ce era să-l execute ar fi fost amarnic chinuit, dacă ar fi fost văzut de cineva. De altfel Ho-

...ma se temea ca prin favoarea a-
ceasta să nu cadă în disgrafia gu-
vernului; astfel fiul și tatăl se adău
oparte unul de altul 5 etc.

Tatăl auzi vestea sosirii fiului
său și fu grozav lovit că nu-l putea
vedea; mâhnirea îi creștea și mai
mult cu cât își știa fiul în preajmă
însă totuși departe de el. Kmanaka
se străduia adesea să vadă măcar
casa în care tatăl său se afla închis,
spesând poate că în secret îi va fi
posibil să se furișeze; totuși fu în za-
dar căci arestul era impregnat de
ziduri urtase și șanțuri adânci.

E. Sa Suketomo fu executat, rămă-
șițele arse, iar cenușa i se încredință
fiului său, care plânse îndurerat ca
și cum i se stăruia ceva din trupul
său. Tânăr, totuși energic, incredință
servitorului cerușă osemintelor
părintelui său pentru a le readuce în
țară și îngropa în pământul sfânt
de pe muntele Kooja, iar el rămase
la Hommo sub motiv de a se pune re-
pauză. Setea însă de răzbunare con-
tra lui Hommo nu o mai putea stă-
pâni nici o clipă.

Trece 4-5 zile. Kmanaka profi-
cându-se bolnav, rămase în pat în-
truna din zile, peste noapte se furi-
șă spionând camerele lui Hommo și
pe acolo a făcutul său.

Într-una din nopți o vijelie însoți-
ta de ploaie făcu ca soldații de gar-
dă să se închidă mai de timpuriu
în camerele lor. Tocmai o așa vreme
asteptă și Kmanaka. În vârfal
piciorarelor se furișă în spre patul
lui Hommo, care tocmai în seara a-
ceia și-l schimbase; întâmplarea fă-
cu ca Kmanaka care se strecură în
camera vecină crezând că va găsi pe
fiul acestuia în pat zări chiar pe
Hommo — călăul de fapt — al ta-
tălui său. Un gând negru îi cuprin-
se mintea și se cutremură la gândul
răzbunării; arma însă cu care să-
și aducă planul la îndeplinire îi lip-
sea; însă zise el în sine, arma tre-
buie să o găsească chiar în casa dus-
manului.

O lină până lumina dormitorul,
așa că Kmanaka lucra cu multă
prudență pentru a nu fi zărit sau a
nu deserta pe Hommo. În sfârșit vă-
zându-se în posesiunea unui pumnal
pe care-l încinse la brâu și unei spa-
de cu două tășuri pe care o ținea
într-o mână se furișă spre patul lui
Hommo Saburo; se opri însă o clipă
crezând că nu e demn de a ucide
prin surprindere; ca un vultur se re-
peză și printr-un gest bine chibzuit
împinse perina în cât Hommo des-
fepă din somn sări drept în picioa-
re, însă nu avu timpul necesar să
se apere de oarece Kmanaka dintr-o
lovitură îl răni de moarte.

La strigătele de ajutor ale lui
Hommo, garda invadă odaia lumă-
nându-se cu torțe. Petele de sânge im-
proșate pe icsi coala le atesta că cri-
minalul nu era altul de cât Kma-
naka.

„Bana e adâncă” strigară cu to-
ții, și criminalul nu credem să fi a-
vut timpul necesar să fugă; „în
goana nebună după urma crimina-
lului!”

Kmanaka care se afla ascuns în
pălinzarul clădirei, crezu mai neme-
rit să se sinucidă singur de cât să
cadă în mâinile dușmanilor.

Gândul de fugă însă îl cuprinse
zicând: poate voi fi încă folositor
impăratului după tradițiunile tată-
lui meu — și desigur voi putea de-
veni și un cetățean credincios. Deci
la fugă.

La moment se baricadă peste pă-
linzar cu gândul de a sări peste zi-
duri și șanț. Șanțul fiind lat de 6
metri și adânc de 3 se cam îngrijora.
Un bambus căzuse și ca un vezure
se agăță de el aplecându-se în așa
fel în cât vârful bambusului îl
transportase dincolo de șanț.

Pe noaptea târziu Kmanaka voi
să plece spre port, iar de acolo cu un
vapor în țară.

Morse toată noaptea până în zori
țilei, dar de teamă se ascunde pe
șanțul zilei într-un desig de stof. În

momentul când Kmanaka se ascun-
dese deja, niște soldați călări veneau
într-un șarș forțat pe urma lui tre-
când pe lângă trestii. În noaptea
următoare Kmanaka își continuă
drumul și cu ajutorul zeilor întâlni
pe drum un Jamabși — preot. Copi-
lul istorisi Jamabșului toată întâm-
plarea, Jamabșa chibzuit și zise că
dacă nu va ajuta pe copil i se va în-
torce asupra lui blăsternul așa că
preotul liniști pe copil spăindu-l că
își va da tot sprijinul său. Sunt mul-
te vase de ceramică, așa că o să te con-
duc până la Iecizeu sau Iecchin unde
te voi îmbarca.

Morse o bucată bună, însă când
copilul obosei Jamabși îl luă în căr-
că. În sfârșit în zori ajunse în port
unde nu găsi nici un vapor gata de
plecare; unul singur care lua dru-
mul în țară refuzase de a se mai în-
torce pentru a lua pe drumuți. Ja-
mabși începu atunci să evoce prin
rugăciuni ajutorul zeilor, desfăcu-
du-și boabele mătaniilor una câte
una. Zeii ascultă însă ruga Jamab-
șei, în cât o furtună ca un potop se
deslănțu în largul mării, iar vapo-
rul se văzu nevoit să acosteze din
noapte. Când vasul se opri, marinarii
ridică pe sus pe Kmanaka și pe Ja-
mabși; furtuna încetă la moment
așa că vasul putu să-și continue
drumul.

Tocmai după plecarea vasului a-
precupe 50 călăreți își făcură apariția
în preajma portului făcând semnale
vasului să oprească. Marinarii însă
ne auzind strigătele lor desfăcu toa-
te pânzele dând astfel, și mai mare
viteză vasului.

În noaptea următoare vasul sosi
în portul Iecizo aducând pe Kmana-
ka, salvat dela o moarte sigură, mul-
țumită protecției măntuitoare a zei-
lor.

Tradus din Esperanto de
Miluță Simion.

Viața artistică și literară

„Bansa” în No. 365 din 10 Iana-
rie a. c., a publicat poezia „Iarna”
a colaboratorului nostru d. Leontin
Iliescu, sub pseudonimul „Marinella”.
Această poezie a apărut încă din
1904, în volumul de poezii „Majora
Canarus” la pagina 113. Până când
cu plagiatul?

Din pricina lipsei de spațiu, cro-
nica artistică, privitoare la expoziția
pictorială Russu și Sanielevici, va
apare în numărul viitor al acestei
reviste.

Admirabila poezie „La arme” a
poetului St. O. Iosif, pusă pe muzică
de maestrul Castaldi, va fi cântată
săptămâna viitoare la Ateneu, de un
cor de 400 persoane acompaniat de
orchestra ministerului instrucțiunii
publice.

O audițiune muzicală cu „La
arme” s'a dat și săptămâna aceasta,
în casele d-lui ministru N. Filipescu,
cu corul liceului militar din
Târgoviște.

În cronică artistică trecută a d-lui
Leontin Iliescu, vorbindu-se despre
expoziția soților Iordănescu s'a cu-
les din greșeală „modestele crea-
țiuni” în loc de „maestrelor crea-
țiuni”.

Ținem să facem această rectifi-
care.

BOMBOANE ORIENTALE
Parfumează ad-
mirabil gura și
distrug orice miros urât al gu-
rei. Cutia 50 bani la drogerii și
farmacii. A se observa marca:
„Semiluna cu stea”.

VĂPSEA DE PĂR RAPID

GRANTAT ABSOLUT
NEVĂTĂMĂTOARE

Văpșește imediat păr-
ul căruntit sau albit, în
negru, brun, castaniu
sau blond într'un med
atât de perfect și de na-
tural în cât nu se cu-
noaște de las că părul e
văpșit. Întrebăntarea
mai simplă și mai ușoară
ca în orice altă
văpșea de păr.

Prețul lei 2,50. La comandă se
trimite imediat costul.

Bonboane Orientale
Parfumează
admirabil gura

și distrug orice miros urât al gurei
provenit din tutun, dinți stricați sau
stomatoc demanțat.

Cutia 50 bani la drogerii și far-
macii.

Observați marca Semiluna cu
stea, singura veritabilă.

CREMA FLORA POMADA
PURGA SAPON **Sullogen**
(Apă de păr)

TUSEA cea mai rebelă, bron-
șite acute și cronice,
tusea măgărească, vindecă sigur

Pectosin
Steanu

Sticla lei 2.—La drogerii și farmaci

PURGEN

PURGATIV IDEAL
cu rezerve universale

De o eficacitate absolută sigură. Cutia
cu 25 purgative lei 1,50. Observați ca fie-
care pastilă are înă scripșia: Purgen
Bayer, singura veritabilă.

Anemia (lipsa sângelui), clorosa, neu-
rastenia, histeria, slăbiciunea
generală, vindecă

Hemofer
Steanu

recomandat de prof. dr. Buicliu, prof.
dr. Leonte, prof. V. Negel, Ioni, și
alții, ca unul din cele mai puternice re-
medii ale corpului slăbit. Sticla lei 4.

DURERI REUMATICE

Neuralgii, migrenă,
dureri de cap și de dinți
vindecă sigur

PASTILELE
Neuralgine Jurist
Un flacon 2,50

La drogerii și farmaci.

Voiți să faceți să nu mai bea

pe hărbatul, fiul, ne-
vasta, sora, fiica, sau pe
vre-o rudă mai apropi-
ată, adresați-vă la noi.
Vă vom ajuta printr'un
procedeu ușor și efim,
câci am mai scăpat mai
de ființe de sărăcie, mi-
zerie și ruină.

Vă vom arăta cu me-
toda noastră, punerea în
aplicare fără ca pățina-
șul să observe cât de
puțin. În cele mai multe
cazuri nu poate nici să
priceapă, câci neputând
suporta de loc spirtul, el
crede că vina este a a-
buzului bănturei.

Noi primim zilnic o mulțime de scri-
sori de mulțumire, de la bărbați și fe-
mei de toate clasele, bogați și săraci,
cari au fost remediați cu strălucit succes. Corespondența sosește cu
cea mai mare discrețiune, și pentru inocența metodei garantăm și
cităm ceea-ce ne scrie d-l Unrein Franz din Resiczabanya :

Prea stimate domn, Kopenhaga, Danemarca.

Vă rog fiți așa de bun și trimiteți-mi 2 cutii cu poșta, ramburs
pentru lei 20. Am două prieteni cari s'au datat rău beției și voese
să-și vindec.

Ei însumi am probat efectul lui «Kino», pe când eram un bun
băutor și nu știam cum să mă abțin. De când însă am luat praful
«Kino» m'am făcut cu totul alt om, sunt sănătos și am cu totul
o altă viață cu familia mea. Mulțumindu-vă mult pentru efectele lui
«Kino», vă rog a-mi trimite imediat. Voi recomanda încă la mulți
că «Kino» este un mijloc foarte efecace contra beției.

Resiczabanya, Dec. 1911.

Cu stimă, Unrein Franz.

Preparatul nostru se vinde pentru minimul preț de Lei 10, și-l
trimitem contra cost sau ramburs dacă scriți la adresa noastră din
Kopenhaga.

Kino-Institut, Kopenhaga K. 10, Danemarca

Scrisorile merg cu 25 bani, cărțile poștale cu 10 bani.

Reclama e sufletul comerțului

NOUILE MARI PREMII

ce se vor oferi de

ZIARUL „UNIVERSUL“

abonaților săi la tragerea din luna Mai 1913:

Lei 7.000 Lei

în bonuri comunale 4 la sută

UN ELEGANT DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, al 9-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre, de cel mai recomandat depozit de mobile de fier și bronz
Industria Metalică MARCU, bulevardul Elisabeta No. 8, București.

Jumătate Garnitură Mobilă

COMPUSĂ DIN : O CANAPEA, DOUĂ FOTOLIURI ȘI PATRU SCAUNE.

0 Oglindă venetiană. - 0 masă elegantă de mahon cu cristal. -

0 frumoasă Lampă pentru atârnat. - 0 Mașină de cusut p. mână

Toate acestea cumpărate dela marele magazin de mobilat MARCO-DAPPELKREMER, strada Carol No. 62, București.

Un Dormitor de lemn fin

construit în marea fabrică de Mobile de lemn MARIN V. GANEA, șoseaua Miha-Bravul No. 37 și strada Șerbănică No. 10. —
Succursala : Calea Victoriei No. 107

UN GRAMOFON foarte elegant, cutia de stejar, cu plachete de metal și fin nichelat, cu 6 plăci duble, adică 12 cântec.

UN FLAUT DE ABANOS, cu 12 clape, într-o cutie fină captusită cu catifea.

UNA VIOARA FINĂ cu arcuș și accesorii de rezervă.

Toate acestea cumpărate de la Marele Magazin de muzică Jean Feder, București, calea Victoriei 54, Furnizorul Curții Regale.

UNA MADOLINA italiană, de palisandru, ornamentată, cu testiera prelungită, specială pentru concert.

UNA CHITARA cu mecanică.

UNA HARMONICA cu două rânduri, cu 19 clape și 4 basuri, burduful dublu, cu colțuri de metal.

Cumpărate de la Magazinul de muzică «La Marpa», București, strada Colței No. 5.

UNA JARDINIERA de argint de China, oxidată și aurită, cu 4 picioare și două mânere, cu un cristal frumos șlefuit.

UNA FRUCTIERA de argint de China, în parte aurită, cu talerul de cristal, gravat broderie și șlefuit.

UN SERVICIU PENTRU BERE, compus din o carafă și patru pahare de cristal, pe o tăviță argintată cu două mânere.

Cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterii Th. Radivon, bulevardul Elisabeta No. 8 bis.

UNA PENDULĂ MODERNĂ de stejar ce se întoarce odată la 15 zile.

UN CEASORNIC DE AUR 14 karate, cu trei capace, frumoase gravate și emailate, pentru dame.

UNA GARNITURA DE AUR 14 karate, compusă din o pereche cercei, o broșă și un inel, toate cu pietre Simil, Brillant și Perle.

UN CEASORNIC DE BIROU cu călimară, formă modernă și frumos nichelat.

Toate acestea cumpărate de la cunoscutul și bine asortatul magazin «Ceasornicaria Colței», București, str. Colței No. 31.

UNA BICICLETA ELEGANTĂ «SPORT» cu roata liberă și frână automată prin contrapedalare.

UNA PUȘCA de vânătoare cu două țevi, țevile de oțel, «Bayard», din renumita fabrică de arme «Pieper-Bayard». Această armă are 4 zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebunța atât pulberea neagră, cât și pulberea fără fum.

UNA CARABINA semi-automată de mare precizie «Pieper» cu tirul garantat precis.

UN REVOLVER SISTEMATIC.

Cumpărate de la marele magazin de arme B. D. Zismann, furnizorul Curții Regale, calea Victoriei No. 44, București

3 CEASOARNICE DE AUR 14 karate cu câte 3 capace foarte frumoase gravate, toate pentru dame.

3 LANȚISOARE DE AUR 14 karate, pentru d-șoare.

6 CEASOARNICE de argint rușesc, cu 3 capace, p. bărbați.

6 CEASOARNICE DE ARGINT VERITABIL, cu 3 capace, pentru bărbați.

6 CEASOARNICE DE NIKEL, cu 2 capace, p. bărbați.

6 CEASOARNICE DE ARGINT «Marca Arpad» cu 2 capace frumoase gravate, pentru bărbați.

6 CEASOARNICE DE METAL argintat, cu câte 3 capace pentru bărbați.

4 LANȚISOARE DE ATARNAT LA GAT, de argint aurit pentru dame.

7 SPLENDIDE LANȚISOARE de argint 800, p. dame.

UN SPLENDID CEASORNIC DE AUR 14 karate, cu 3 capace, foarte fin gravat, având și port-fotografie, pentru dame.

UN CEASORNIC DE AUR AMERICAN, cu 3 capace, pentru bărbat.

UN CEASORNIC DE AUR pentru bărbat, 14 karate, cu 3 capace, frumos gravat, având pe capac loc pentru gravură.

2 CEASURI SPLENDIDE DE ARGINT pentru bărbați.

UN CEASORNIC de metal aurit pentru bărbat.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din interesanta scriere «Memoriile Regelui Carol I al României», sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului „Universul” tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași : Pe un an lei 18 ; pe șase luni lei 9.15 ; p 3 luni lei 4.65.

Pentru a concura la premiile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri ; cei pe șase luni 15 și cei pe 3 luni 5 bonuri.

Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri, pentru tragerea următoare.

Administrația „UNIVERSULUI” nu întrebunțează încasatorii.

Plata abonamentelor se va face direct la casa administrației ziarului, prin mandat postal sau în persoană.